

ITINERARI FORMATIU UNITAT DOCENT PSICOLOGIA CLÍNICA

HOSPITAL SANTA CREU I SANT PAU

Especialitat: Psicologia Clínica

Data revisió itinerari: març 2023

Cap de la unitat docent: Dr. Narcís Cardoner

**Tutores docents: Dra Cristina Carmona
Elisabet Casellas**

Data d'aprovació per la comissió de docència: 08-03-2023

1- INTRODUCCIÓ:

El programa de formació sanitària especialitzada (FSE) es basa principalment en l'aprenentatge assistencial tutelat, de manera que el resident vagi adquirint de manera progressiva experiència en la presa de decisions, habilitats i actituds pròpies de la seva especialitat. El real Decret 183/2008 publicat el febrer 2008 insisteix en la necessitat d'establir un sistema de supervisió progressiu, perquè el resident vagi adquirint autonomia, i s'han de delimitar uns nivells de responsabilitat per a cada any de residència, i també per a cada tècnica o àrea de coneixement. Així, en **Psicologia Clínica**, hi ha algunes tècniques que han de ser conegudes per tots els residents des dels primers mesos de l'inici de la residència, i d'altres en canvi, no es consideren fonamentals per a la formació bàsica d'un especialista i el resident només ha de conèixer-les i haver-les observat.

A banda del protocol de supervisió de les activitats que realitza el/la resident durant tot el període formatiu i que està en un document independent, per a cadascuna de les àrees de rotació i segons els objectius docents generals i específics a assolir i l'any de residència, s'ha especificat també el nivell d'autonomia que ha d'assolir.

Els nivells de responsabilitat i grau d'autonomia que han d'assolir els/les residents, molt lligats als de supervisió, estan dividits entre:

- **Nivell 1:** les habilitats adquirides permeten al/la resident dur a terme les activitats de manera autònoma, sense necessitat d'una tutorització directa, si bé té l'opció de consultar l'especialista responsable sempre que ho consideri necessari.
- **Nivell 2:** el/la resident té un coneixement extens, que li permet realitzar directament les activitats, però no té prou expertesa per fer-ho de manera totalment independent.

- **Nivell 3:** el resident no té experiència pròpia i no pot, per tant, dur a terme les activitats; aquestes les realitzen el personal sanitari del centre i el/la resident observa i/o ajuda en la seva execució.

2- DURADA DE L'ESPECIALITAT:

4 anys.

3- OBJECTIUS GENERALS DE L'ESPECIALITAT:

- Capacitar els psicòlegs clínics en formació per a l'acompliment de l'especialitat, des d'una perspectiva ètica, d'atenció integral, atenent adequadament els nivells de promoció, prevenció, tractament i rehabilitació.
- Capacitar els psicòlegs clínics en formació per a l'acompliment de les tasques pròpies d'avaluació, diagnòstic, intervenció, i tractaments psicològics, de la manera més eficaç i eficient possible, atenent els màxims estàndards de qualitat científica disponibles en cada moment.
- Capacitar els psicòlegs clínics en formació per a l'exercici interdisciplinari que requereix una concepció multidimensional, tant de l'ésser humà, com dels processos de salut i malaltia.
- Capacitar els psicòlegs clínics per conèixer i manejar adequadament les variables i factors institucionals que hi són presents i intervenen en l'acompliment de l'activitat clínic-assistencial en els seus diversos nivells i contextos.

4- OBJECTIUS ESPECÍFICS DE L'ESPECIALITAT:

Durant el seu període de formació, el psicòleg clínic ha d'adquirir, segons els principis basats en la millor evidència científica disponible en cada moment, els coneixements, actituds, habilitats i competències necessàries per a:

- La recepció i anàlisi de la demanda, i el subsegüent establiment, realització, i seguiment dels plans de diagnòstic, avaluació, intervenció clínica, i/o de tractament psicològics més adequats.
- Utilitzar de forma eficient les tècniques i procediments d'entrevista clinicopràctica, per tal d'establir la pertinent anàlisi funcional de la problemàtica que presenta un pacient individual, o un grup, i proporcionar elements per a l'establiment del pla terapèutic més adequat.
- Utilitzar els instruments i tècniques d'avaluació i diagnòstic psicològics eficaços i contrastats per a la identificació dels trastorns i malalties mentals i del comportament, així

com dels factors de risc a ells associats, independentment del nivell de gravetat, disfuncionalitat, interferència, i/o deteriorament d'aquests trastorns i malalties.

- Avaluar i diagnosticar els trastorns i malalties mentals i del comportament mitjançant tècniques i procediments d'avaluació contrastats i adequats a la problemàtica específica i tenint en compte els factors individuals i sociodemogràfics específics.
- Utilitzar de forma eficaç i eficient les tècniques i procediments d'intervenció contrastats i adequats a la problemàtica que presenti un pacient individual, o un grup, i tenint en compte els factors individuals i sociodemogràfics específics.
- Dissenyar, aplicar, avaluar l'eficàcia i dur a terme el seguiment de programes de suport, intervenció, psicoteràpia i tractament psicològics, a nivell individual, familiar, consell de grup i comunitari, atenent la gravetat, urgència i grau de deteriorament, interferència i disfuncionalitat dels trastorns, malalties o problemes als quals s'aplicaran aquests programes.
- Dissenyar, aplicar, i valorar l'eficàcia dels programes de psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics específicament dissenyats per a pacients aguts i participar en la resolució de situacions de crisi i d'urgències.
- Dissenyar, aplicar, avaluar l'eficàcia i dur a terme el seguiment de programes específics d'avaluació, diagnòstic, psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractaments psicològics en la població infantil i adolescent.
- Dissenyar, aplicar, avaluar l'eficàcia i dur a terme el seguiment de programes específics d'avaluació, diagnòstic, psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics en les persones d'edat avançada.
- Dissenyar, aplicar, avaluar l'eficàcia i dur a terme el seguiment de programes específics d'avaluació, diagnòstic, psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològic en les persones amb discapacitat intel·lectual i trastorn mental.
- Dissenyar, aplicar, avaluar l'eficàcia i dur a terme el seguiment de programes específics d'avaluació, diagnòstic, psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics en les persones amb addiccions.
- Dissenyar, aplicar, avaluar l'eficàcia i dur a terme el seguiment de programes específics de rehabilitació i atenció prolongada.
- Dissenyar, aplicar, avaluar l'eficàcia i dur a terme el seguiment de programes de psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics específics per a les malalties físiques, amb especial atenció als processos mòrbids de naturalesa crònica, en l'evolució dels quals juguen un paper determinant els factors psicològics.
- Conèixer i aplicar les tècniques de relació interpersonal i de treball en equip.

- Desplegar estratègies de suport a l'adaptació a les seqüeles en processos derivats de malalties/traumatismes.
- Desenvolupar programes de coordinació i cooperació amb els dispositius de la xarxa assistencial i conèixer i utilitzar els recursos socials, jurídics, educatius i comunitaris.
- Participar en les activitats preventives i de promoció de la salut, de detecció i intervenció precoces de trastorns i malalties mentals i del comportament, així com d' assessorament, enllaç i inter consulta, en coordinació amb els Equips d' Atenció Primària i els Serveis d'Atenció Especialitzada.
- Desenvolupar programes d'assessorament per als responsables i agents socials, educatius i jurídics.
- Realitzar informes clínics, certificats, i peritatges psicològics.
- Manejar adequadament la metodologia científica necessària per al disseny i la posada en marxa de programes de recerca clínica, social, educativa i epidemiològica en l' àmbit de la salut.
- Desenvolupar el seu exercici professional d'acord amb les orientacions de l'ètica assistencial i la deontologia professional.
- Ser capaç de supervisar altres professionals o estudiants en procés de formació, en àmbits de coneixement i professionals relacionats amb la psicologia clínica.
- L'exposició pública i argumentada en els àmbits sanitaris i científics dels coneixements i troballes professionals.
- L'autoavaluació crítica i identificació de les seves necessitats de desenvolupament formatiu i perfeccionament professional i el sosteniment del seu procés d'aprenentatge i actualització teoricopràctica al llarg de tota la seva vida professional.
- L'ús adequat dels recursos sanitaris atenent la dimensió cost-benefici dels mateixos i la seva relació amb el principi de justícia de l'ètica assistencial.

CALENDARI DE ROTACIONS:

ANY	AREA DE ROTACIÓ	LLOC DE ROTACIÓ	MESOS
R1	Sala d' Hospitalització Aguts	HSCSP	3
	Unitat de Teràpia familiar	HSCSP	3
	Neuropsicologia	HSCSP	3
	Unitat de Trastorn Límit de la Personalitat i Programa Prevenció del Suïcidi.	HSCSP	3
R2	Hospital de Dia General	Centre de Psicoteràpia Barcelona (CPB)*	3

	Servei Rehabilitació Comunitària	HSCSP	2
	Centre Salut Mental d'Adults (CSMA) i Programa de Suport a la Primària (PSP)	CPB*	7
R3	Unitat de Conductes Addictives	HSCSP	4
R3-R4	Hospital de dia de Trastorns de la Conducta Alimentària (TCA)	HSCSP	4
	Psiquiatria i Psicologia Clínica Infanto juvenil	Hospital Clínic*	6
R4	Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR)	Parc de Salut Mar**	2
	Rotació lliure		3
	Psico-oncologia i Unitat de Cures Pal·liatives	HSCSP	3
	Consultes externes, hospitalització d'aguts i Inter consultes.	HSCSP	2

(*: Dispositiu docent associats. ** Dispositiu amb el qual estem tramitant un conveni de col·laboració per a aquesta rotació sistemàtica)

PRIMER ANY DE RESIDÈNCIA

Durant el primer any de residència es realitzen les rotacions en sala d'aguts, en la unitat de teràpia familiar, en la unitat de trastorns de la personalitat, prevenció del suïcidi i atenció al supervivent i en la unitat de neuropsicologia. Els coneixements que s'adquireixen constitueixen la base per a un bon aprenentatge de les rotacions posteriors.

1- HOSPITALITZACIÓ D'AGUTS I URGÈNCIES DE PSIQUIATRIA (3 mesos)

Ubicació:

Sala d'aguts i Urgències de Psiquiatria de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau.

Durant la rotació s'estarà 4 dies setmanals en sala d'aguts i un dia a la setmana a Urgències de Psiquiatria.

En aquesta rotació s'atendran pacients ingressats i els seus familiars. En el servei d'urgències s'atendran els casos derivats pels equips comunitaris i els serveis generals d'urgències per a la seva valoració.

Objectius d'aprenentatge en Sala d'aguts:

- Participar en el procés de diagnòstic i valoració de la gravetat del trastorn i la crisi, incloent-hi el diagnòstic diferencial amb malalties mèdiques, avaluant els símptomes precoces i els incapacitats. (N3-2)

- Aplicar criteris d'indicació d'hospitalització, temps estimats d'ingrés, indicacions d'altres, planificació del seguiment ambulatori, etc. (N3-2)
- Valorar les pautes de tractament intensiu i realitzar la coordinació en xarxa amb altres dispositius assistencials i professionals en funció del seguiment i suport després de l'alta, per tal de reduir la taxa de reingressos futurs i millorar la qualitat de vida dels malalts i familiars. (N3)
- Conèixer els psicofàrmacs indicats en cada cas, criteris d'aplicació, protocols de seguiment i els efectes col·laterals.
- Conèixer les principals tècniques d'exploració neurològica i les síndromes i malalties neurològiques més rellevants, els psicofàrmacs indicats i els seus efectes col·laterals.

Objectius d'aprenentatge a Urgències de Psiquiatria:

- Aplicar criteris d'indicació d'hospitalització, d'hospitalització domiciliària, de vinculació a dispositius específics, etc. (N3)
- Conèixer i aplicar en el seu cas les principals tècniques de maneig del pacient a urgències, contenció verbal, intervenció en crisi, exploració de risc suïcida, etc. (N 3-2)

2 UNITAT DE NEUROPSICOLOGIA: (3 mesos)

Ubicació:

Servei de Neurologia de l' HSCSP-Unitat de Trastorns del Moviment.

Objectius d'aprenentatge:

- Conèixer l' expressió neuropsicològica de les malalties, síndromes, trastorns i alteracions neurològiques i neuroquirúrgiques més prevalents.
- Identificar en l'exploració clínica la semiologia neuropsicològica. (N3-2)
- Utilitzar els procediments, tècniques i tests psicològics adequats per a l'avaluació neuropsicològica dels diferents processos, funcions i capacitats cognitives dels pacients (N3-2)
- Realitzar informes sobre l'estat cognitiu dels pacients amb expressió de judici clínic sobre afectació i capacitat funcional general, així com dels diferents processos i funcions cognitives i del curs evolutiu previsible. (N3)

3 UNITAT DE TERÀPIA FAMILIAR (3 mesos)

Ubicació:

Unitat de Teràpia Familiar, Servei de Psiquiatria de l' HSCSP.

Objectius d'aprenentatge:

- Identificar les dinàmiques familiars disfuncionals que puguin estar afavorint el debut i/o el manteniment del trastorn mental presentat pel pacient. (N3-2)
- Identificar variables relacionals que puguin estar obstaculitzant o empitjorant el pronòstic del pacient amb trastorn mental. (N3-2)
- Familiaritzar-se amb el model d'avaluació i intervenció de la teràpia familiar sistèmica (N3).
- Familiaritzar-se amb el model d'avaluació i intervenció de les teràpies contextuais (N3).
- Aplicar el protocol d'avaluació i recollida de la història clínica a nivell familiar (N2).
- Aprendre estratègies bàsiques d'intervenció familiar per a la seva posterior aplicació en l'abordatge individual amb el pacient amb trastorn mental i sospita de distòcia familiar (N2).
- Conèixer els criteris i el procediment de derivació a la unitat.

4 UNITAT DE PREVENCIÓ DEL SUÏCIDI I UNITAT DE TRASTORN LÍMIT DE LA PERSONALITAT (PPS/TLP) (3 mesos)

Ubicació: Aquesta rotació es realitza tres dies per setmana a la Unitat de TLP i dos dies al programa de Prevenció del Suïcidi i Atenció al Supervivent, ubicades a les Consultes Externes del Servei de Psiquiatria de l' HSCSP.

Objectius d'aprenentatge Programa Prevenció del Suïcidi:

- Avaluar i intervenir amb el pacient en crisi amb ideació autolítica. (N3-2)
- Intervenir amb la família en dol per la pèrdua d'un pacient que ha mort per suïcidi. (N3-2)
- Diferenciar entre un procés normatiu de dol i un dol patològic i intervenir per prevenir la complicació del dol. (N3-2)
- Familiaritzar-se amb la Teràpia d'Acceptació i Compromís i amb les estratègies psicoterapèutiques d'intervenció en crisi.

Objectius d'aprenentatge Unitat de Trastorn Límit:

- Administrar i interpretar instruments de psicodiagnòstic i avaluació psicològica, tècniques d'entrevista clínica, anàlisi i formulació de casos específics per a TLP (N3-2).
- Realitzar diagnòstics, incloent diagnòstic diferencial; elaborar històries clíniques, informes clínics i informes pericials en l'àmbit del TLP (N3-2).
- Aplicar i valorar l'eficàcia de programes de psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics (N3).
- Aplicar les Guies Clíniques Nacionals i Internacionals per a l'abordatge del TLP (N3-2).
- Familiaritzar-se amb la Teràpia Dialèctica Conductual, en el seu format individual i grupal.

SEGON ANY DE RESIDÈNCIA

Atenció ambulatoria del Servei de Psiquiatria de l'HSCSP.

A partir del 2n any de residència els residents compatibilitzen les diferents rotacions amb l'activitat de consulta externa mitjançant una agenda pròpia de pacients. L'activitat principal és la realització de visites d'orientació diagnòstica i intervencions psicològiques. El gradient de responsabilitat i autonomia és progressiu, començant amb una tarda a la setmana i amb casos amb què el resident està familiaritzat i sense complicacions aparents. Els casos inicials són assignats per l'adjunt responsable que supervisa els processos de forma sistemàtica. Addicionalment, els residents disposen d'una sessió mensual de supervisió de casos amb els diferents psicòlegs clínics de l'hospital. La temàtica de la supervisió depèn de l'àrea d'especialització del psicòleg clínic adjunt referent de la sessió i de les dificultats i necessitats específiques dels residents que supervisen.

La supervisió indirecta i la supervisió a demanda estan també disponibles durant els espais grupals de tutoria mensual.

1- CENTRE DE SALUT MENTAL I SUPORT A L'ATENCIÓ PRIMÀRIA (CSMA/PSP) (7 mesos)

Ubicació:

Les rotacions pel CSMA i pel PSP es realitzen de forma intercalada durant 6 mesos. Els residents assisteixen 4 dies al CSMA i un dia al Centre d'Atenció Primària de referència del psicòleg clínic que tutoritza la rotació. Ambdues es realitzen en dispositius pertanyents al *Centre de Psicoteràpia Barcelona, Serveis Salut Mental* (centre acreditat com a dispositiu docent).

Objectius d'aprenentatge Centre de Salut Mental (equivalent a 5,5 mesos):

- Manejar els sistemes internacionals de diagnòstic dels trastorns mentals i del comportament.
- Administrar i interpretar instruments de psico-diagnòstic i d'avaluació psicològica, així com tècniques d'entrevista clínica.
- Realitzar anàlisis funcionals i formulació de casos.
- Aplicar i valorar l'eficàcia dels processos de psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics.
- Realitzar el maneig clínic i seguiment de casos amb trastorns crònics.
- Observar i realitzar psicoteràpies grupals.

Nivells de responsabilitat: En ser una rotació molt prolongada, el resident participa en la preparació de les sessions de psicoteràpia de l'adjunt, i està inicialment en aquestes sessions com a observador. Progressivament passarà a realitzar-les de manera independent, amb la indicació de comentar sistemàticament tots els casos amb l'adjunt referent. En els últims mesos i després d'una validació individual per part d'aquest adjunt referent, passarà a realitzar aquestes sessions de manera autònoma, amb supervisió exclusivament a demanda (N3-2-1).

Objectius d'aprenentatge en el Programa Suport a la Primària (equivalent a 1,5 mes):

- Manejar els sistemes internacionals de diagnòstic dels trastorns mentals i del comportament (N3-2).
- Participar en les coordinacions amb Atenció Primària, col·laborant en la valoració conjunta i derivació de casos, així com en el seguiment i assessorament dels casos que puguin ser atesos en Atenció Primària i col·laborar en la coordinació amb altres dispositius sanitaris, socials, comunitaris, etc. (N3-2).

2- HOSPITAL DE DIA GENERAL (3 mesos):

Ubicació:

Hospital de Dia de Còrsega (HD); pertanyent també al *Centre de Psicoteràpia Barcelona (CPB), Serveis Salut Mental*.

Objectius d'aprenentatge:

- Administrar instruments de psico-diagnòstic i avaluació psicològica, tècniques d'entrevista clínica, anàlisi i formulació de casos (N3-2).
- Aplicar els criteris de derivació a l'HD i el procediment per fer-ho, dels pacients amb trastorn mental greu (N3-2).

- Valorar l'eficàcia de programes de psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics (N3-2).

3- SERVEI DE REHABILITACIÓ COMUNITÀRIA (2 mesos)

Ubicació:

Centre de Dia (Pi i Molist), extern al recinte de l'hospital de la Santa Creu i Sant Pau, però de mateixa titularitat.

Objectius d'aprenentatge:

- Conèixer el model de rehabilitació que guia la intervenció des del dispositiu.
- Avaluar les habilitats, potencial de desenvolupament, i dèficit de les persones amb trastorns mentals greus (N3-2).
- Identificar els factors de protecció i de risc de discapacitat i de marginació. (N3-2)
- Participar en els programes, tècniques i estratègies de rehabilitació de pacients amb trastorns mentals greus en i amb els diversos serveis i/o dispositius sanitaris i socials, des d'un model de recuperació. (N3-2-1).
- Elaborar, desenvolupar i aplicar plans individualitzats de tractament per a pacients amb trastorns mentals greus, incorporant tant la coordinació amb els dispositius adequats per a l'assoliment d'aquests plans, com les tècniques i estratègies específiques per actuar sobre els dèficits psico-socials, les dificultats d'integració laboral, i les deficiències en l'adaptació social i familiar. (N3-2).
- Participar en programes psicoeducatius a usuari/es, dirigits a potenciar i recuperar les habilitats i capacitats físiques, emocionals, socials i intel·lectuals de les persones amb trastorn mental greu, per tal que aconseguixin assolir un nivell d'autonomia personal òptim, que els permeti adaptar-se a la comunitat i desenvolupar-se com a individus. (N3-2-1).
- Participar en programes psicoeducatius adreçats a familiars, amb l'objectiu de millorar el seu coneixement sobre el procés de malaltia del seu familiar, cooperar en el tractament, contribuint amb això a reduir la càrrega emocional i augmentar la possibilitat de relacions afectives i de suport. (N3-2-1).
- Realitzar el maneig clínic de la persona amb trastorn mental greu, pel que fa al compliment adequat de les pautes de tractament (N3-2-1).
- Participar en la coordinació amb els diversos recursos socio-sanitaris involucrats en el suport i rehabilitació integral dels pacients amb trastorns mentals greus dissenyant i realitzant actuacions en funció dels casos. Aplicar els criteris i procediments de coordinació i derivació per a un millor compliment del Programa de Rehabilitació. (N3-2).

TERCER ANY DE RESIDÈNCIA

1- UNITAT DE CONDUCTES ADDICTIVES (4 mesos)

Ubicació:

Unitat de Toxicomanies.

Aquesta unitat està formada per una sala d'hospitalització d'aguts, un hospital de dia i un dispositiu de consultes externes. Durant la rotació el/la resident estarà una setmana d'observació a la sala d'aguts. Posteriorment participarà en els tractaments d'hospital de dia i ambulatoris de forma intercalada.

Objectius generals de la rotació:

- Adquirir coneixements sobre el fenomen de les addiccions i els principals patrons de conductes addictives.
- Conèixer els principals tractaments (farmacològics i psicoterapèutics) disponibles i la indicació per a cadascun d'ells.
- Manejar la història clínica en addiccions, principals elements i trets característics (història toxicològica, anàlisi funcional de l'addicció, anàlisi motivacional...). (N3-2).
- Abordar casos amb patologia dual, establint diagnòstics diferencials i duent a terme estratègies integrals i coordinades de tractament. (N3-2).
- Accedir a una informació sobre la xarxa especialitzada, nivells d'intervenció i principals tipologies de recursos assistencials (centres ambulatoris, comunitats terapèutiques, centres de dia, unitats de desintoxicació, unitats especialitzades).

1-1 Objectius d'aprenentatge a la sala d'aguts: (1 setmana)

- Familiaritzar-se amb el procés de desintoxicació i deshabitució segons el tipus de substància.
- Identificar les complicacions agudes que poden presentar-se en els pacients amb addiccions, segons el tipus de substància (N3-2).
- Familiaritzar-se amb el maneig clínic del pacient ingressat amb trastorn per ús de substàncies.

1-2 Objectius d'aprenentatge a l'hospital de dia:

- Manejar dades sobre els principals tipus i pautes de consum de substàncies de la població general.

- Realitzar anàlisis de la demanda de tractament, considerant les seves principals característiques i el maneig de situacions inicials (N3-2).
- Conèixer les principals àrees d'exploració en les addiccions i manejar adequadament l'ús d'escala clínic: història toxicològica, gravetat de l'addicció, estadi motivacional, cribratge psicopatològic....
- Observar el tractament grupal del tractament de les addiccions (N3-2).
- Observar l'abordatge psicoterapèutic multi familiar en famílies i pacients amb trastorn d'ús de substàncies (N3).

1-3 Objectius d'aprenentatge consultes externes:

- Aplicar coneixements sobre els principals programes de psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics empíricament validats en addiccions (N3-2).
- Familiaritzar-se amb la composició, característiques i principals programes assistencials dels centres de tractament ambulatori i unitats especialitzades.

2- HOSPITAL DE DIA TRASTORNS DE LA CONDUCTA ALIMENTÀRIA (TCA) (4 mesos)

Ubicació:

Hospital de Dia de TCA del Servei de Psiquiatria de l' HSCSP.

Objectius d'aprenentatge:

- Aplicar criteris d'indicació d'hospitalització en règim d'hospital de dia, temps estimats d'ingrés, indicacions d'altres, planificació del seguiment ambulatori, etc. (N:3-2).
- Valorar les pautes de tractament intensiu i coordinar-se en xarxa amb altres dispositius assistencials i professionals en funció del seguiment i suport després de l'alta, per tal de reduir la taxa de reingressos futurs i millorar la qualitat de vida dels malalts i familiars. (N3-2).
- Conèixer els psicofàrmacs indicats en cada cas: criteris d'aplicació, protocols de seguiment i efectes col·laterals.
- Aplicar tècniques i procediments d'intervenció psicològica per a pacients en règim d'Hospital de Dia (N3-2-1).
- Aplicar programes psicoeducatius adreçats a familiars (N3-2).
- Manejar i valorar instruments de psicodiagnòstic i avaluació psicològica, tècniques d'entrevista clínic, anàlisi i formulació de casos específics per a TCA. (N3-2-1).

- Realitzar diagnòstics, incloent diagnòstic diferencial, elaborar històries clíniques, informes clínics i informes pericials en l'àmbit del TCA. (N3-2-1).
- Aplicar i valorar l'eficàcia de programes de psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics. (N3-2-1).

3- PSICOLOGIA CLÍNICA INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA (6 mesos):

Ubicació:

Servei de Psiquiatria infanto juvenil de l'Hospital Clínic de Barcelona, acreditat com a dispositiu docent associat de la nostra unitat.

Objectius d'aprenentatge:

- Conèixer les característiques pròpies de la psicopatologia en el període infantil i adolescent, així com els principals grups de risc en cada etapa evolutiva.
- Manejar instruments específics de psicodiagnòstic, avaluació psicològica, tècniques d'entrevista clínica, anàlisi i formulació de casos, dels problemes psicològics i trastorns mentals d'infants i adolescents (N3-2).
- Realitzar diagnòstics, incloent-hi el diagnòstic diferencial; elaborar històries clíniques, informes clínics i informes pericials (N3-2).
- Dissenyar i aplicar intervencions psicoterapèutiques en població infantil i adolescent, en els nivells individual, grupal i familiar (N3-2).
- Participar en les coordinacions amb el nivell d'Atenció Primària i col·laborar en la valoració conjunta i derivació de casos així com en la discriminació, seguiment i assessorament dels casos que puguin ser atesos en Atenció Primària (N3).
- Participar i col·laborar en activitats i programes específics de prevenció i promoció de la salut per a població infantil i adolescent (N3).
- Aplicar criteris d'indicació d'hospitalització i derivació a altres recursos i professionals socio-sanitaris (N3-2).
- Aplicar els criteris de derivació a la xarxa de salut mental d'adults (N3-2).
- Realitzar activitats i programes d'enllaç, inter consulta i suport a menors hospitalitzats i les seves famílies (N3-2).
- Treballar amb famílies de menors amb alteracions psicològiques. Identificació de contextos familiars i factors d'especial risc per a l'infant i adolescent (N3-2).

- Participar i col·laborar en la coordinació amb institucions socials, educatives i judicials involucrades en l'atenció a menors (N3).

QUART ANY DE RESIDÈNCIA:

En ser 2 residents per promoció, les rotacions s'alternen, i la rotació en Psicologia Clínica infanto juvenil en un cas o la de TCA en l'altre, finalitzen el segon mes del quart any de residència.

1- UNITAT DE PSICO-ONCOLOGIA: (3 mesos)

Ubicació:

Servei d' Oncologia Mèdica de l' HSCSP.

Objectius d' aprenentatge:

- Realitzar l'entrevista clínica al pacient oncològic. Reconèixer els símptomes emocionals, conductuals i cognitius rellevants, identificar els trastorns psicopatològics presents i realitzar un diagnòstic diferencial amb altres trastorns psicopatològics d'etiologia orgànica deguts a la malaltia neoplàsica o el seu tractament. (N3-2).
- Aplicar tècniques de comunicació adequades per al pacient oncològic i la seva família, segons l'etapa de tractament mèdic en què es trobi. (N3-2).
- Dissenyar i aplicar intervencions psicològiques i psicoterapèutiques adequades a les necessitats del pacient i dels seus familiars. (N3).
- Conèixer els aspectes psicològics i socials que influeixen en l'adaptació a la malaltia del pacient oncològic i a la seva família.
- Observar l'abordatge psicoterapèutic grupal del pacient oncològic. (N3)
- Assessorar i formar l'equip mèdic i d'infermeria en les tècniques i habilitats de comunicació amb els pacients amb càncer i les seves famílies, així com en la detecció i derivació als serveis especialitzats dels pacients amb trastorns mentals. (N3)

2- UNITAT DE CURES PAL·LIATIVES (1 mes)

Ubicació:

Servei d' Oncologia Mèdica HSCSP.

Objectius d'aprenentatge:

- Aplicar tècniques de comunicació amb el pacient en cures pal·liatives i la seva família. (N3-2)
- Dissenyar i aplicar intervencions psicològiques i psicoterapèutiques adequades. (N3-2)
- Conèixer els aspectes psicològics i socials que influeixen en l'adaptació a la malaltia del pacient en cures pal·liatives i la seva família.
- Assessorar i formar l'equip mèdic i d'infermeria en les tècniques i habilitats de comunicació amb el pacient en cures pal·liatives i la seva família. (N3-2)
- Realitzar l'avaluació psicològica i de la qualitat de vida de pacients en cures pal·liatives. (N3-2)
- Avaluar i intervenir sobre els processos de dol (a nivell individual i familiar). (N2-1)

3- ATENCIÓ A LA SALUT SEXUAL I REPRODUCTIVA (2 mesos)**Ubicació:**

Programa d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR) del Centre d'Atenció Primària Pare Claret - Parc de Salut Mar (el conveni està en tràmit).

Objectius d'aprenentatge:

- Avaluar i diagnosticar trastorns i disfuncions sexuals. (N3-2)
- Avaluar i diagnosticar psicopatologia associada a l'etapa perinatal, així com el seu abordatge individual, de parella i grupal. (N3-2)
- Avaluar els determinants i les variables associades a la salut de la dona en les diferents etapes evolutives. (N3)
- Conèixer la legislació aplicable als delictes sexuals.
- Manejar plans de promoció de la salut sexual i reproductiva per a pacients i població sana. (N3-2).

4- ROTACIÓ LLIURE (3 mesos)

En aquest darrer any, el/la resident té l'opció de realitzar una rotació de fins a 3 mesos en un o diversos recursos, ja siguin externs i de reconegut prestigi, o bé propis, segons les àrees d'interès propi, de manera consensuada amb el tutor del resident.

5- HOSPITALITZACIÓ D'AGUTS I INTERCONSULTES (2 mesos)

En aquesta rotació s'intercalen dos dies d'assistència a la sala d'hospitalització d'aguts i tres dies d'assistència en el programa d'interconsultes en psicologia de l'hospital.

Objectius d'aprenentatge programa d'interconsultes:

- Avaluar i manejar els principals trastorns psicològics en pacients ingressats. (N3-2)
- Realitzar diagnòstic diferencial de la problemàtica per la qual es consulta. (N3-2)
- Coordinar-se amb altres serveis de l'hospital. (N3)

Objectius d'aprenentatge Sala d'Hospitalització d'Aguts:

Consolidar els coneixements i habilitats adquirits durant els quatre anys de formació:

- Avaluar i manejar el pacient en estat agut de manera autònoma.
- Comunicar-se amb les famílies dels pacients ingressats, contribuint a recaptar informació clínicament rellevant per a l'ingrés i intervenint sobre elles si se sospita de distòcia familiar. (N2-1).
- Participar en el pla terapèutic a l'alta dels pacients ingressats. (N2-1).
- Adquirir maneig en la gestió de pacients, la seva atenció i el seguiment. (N2-1).

5- GUÀRDIES DELS RESIDENTS DE PSICOLOGIA CLÍNICA (ATENCIÓ CONTINUADA):

Es realitzen mòduls de guàrdia de tarda a partir d'R2, els dies laborables de 17h a 20h. Les activitats assistencials que es realitzen en aquestes guàrdies són: psicoteràpia grupal (realitzada per equips de 2 residents) i psicoteràpies individuals vinculades a l'àrea de psicologia d'enllaç. El psicòleg clínic coordinador de Psicologia de la Salut de l'hospital serà el responsable de planificar i supervisar aquesta activitat.

Durant la guàrdia hi haurà sempre un adjunt en presència, que realitzarà la supervisió a demanda.

Els objectius docents d'aquestes guàrdies són:

- Realitzar una correcta exploració i orientació psicopatològica en cada cas (N2-1).
- Planificar el procés de tractament individual: orientació diagnòstica, estratègies i tècniques psicoterapèutiques (N2-1).
- Avaluar l'efecte del tractament, planificar l'alta i la derivació als recursos pertinents si necessari (N1).
- Planificar el procés de tractament grupal: preparar el material, implementar la teràpia i avaluar l'efecte del tractament (N2-1).
- Adaptar i realitzar intervenció psicoterapèutica grupal en pacients mèdics i quirúrgics amb dificultats i necessitats específiques (N2-1).
- Considerar la idiosincràsia del pacient mèdic i la seva psicopatologia en la planificació i desenvolupament de la psicoteràpia individual i grupal.

6- ACTIVITATS FORMATIVES DEL PLA TRANSVERSAL COMÚ

Els residents s'incorporen als cursos de formació organitzats per la Comissió de Docència i el Departament de Formació Continuada per a tots els residents de l'hospital per a l'adquisició de competències transversals. No obstant això, els cursos ja oferts per la *Societat Catalana de Psiquiatria i Salut Mental* (SCPSM) es poden convalidar (generalment els cursos de comunicació i gestió clínica).

ACCIONS FORMATIVES	MODALITAT	R1	R2	R3
Sessió Acollida de Residents	presencial	●		
Suport Vital Bàsic	presencial	●		
Estació de treball clínic	presencial	●		
Seguretat del pacient	En línia	●		
Formació en prevenció de riscos laborals	En línia	●		
Curs de recerques bibliogràfiques	En línia	●		
Metodologia de recerca	En línia	●		
Tallers de simulació d'entorns clínics	presencial		●	
Estadística bàsica amb Stata	presencial		●	
Dilemes ètics	presencial		●	
Gestió clínica	En línia/presencial			●

7- ACTIVITAT FORMATIVA DE LA UNITAT:

Com que és una Unitat Docent Multidisciplinària, gran part de les activitats docents es comparteixen amb residents de psiquiatria i d'infermeria en salut mental. De la mateixa manera, en alguns dispositius com la unitat d'aguts, hospital de dia polivalent i urgències es comparteixen tasques assistencials específiques.

A més de les activitats assistencials i de recerca, les activitats docents s'organitzen com segueixen:

- SESSIÓ BIBLIOGRÀFICA. Divendres, de 9h a 10h.
- SESSIÓ CLÍNICA GENERAL DEL SERVEI. Dimecres, de 12,30h a 14,00 h.
- SESSIÓ CLÍNICA DE RESIDENTS. Dijous, de 15,30h a 17,00 h.
- SUPERVISIÓ CONSULTES EXTERNES. Mensual de 15,30h a 17,00 h.
- SUPERVISIÓ I TUTORITZACIÓ INDIVIDUALITZADA. Mensual els dimecres de 14h a 15h. Individual a concretar.

Els residents han de presentar almenys 2 sessions durant cada any de residència (una sessió clínica i una altra bibliogràfica).

Durant la residència tindran l'opció de formar-se en psicoteràpia familiar sistèmica, a través del Màster a l'Escola de Teràpia Familiar Sant Pau, en col·laboració amb la Universitat Blanquerna – Ramon Llull.

8- ACTIVITATS FORMATIVES DE L'ESPECIALITAT

Durant els 4 anys de residència s'afavorirà l'assistència a cursos o esdeveniments específics, sempre que el programa sigui considerat com a adequat per a la formació del resident per part de l'equip de tutoria.

- R1: Curs de formació conjunta amb la resta de Residents de primer any de les UDM de Salut Mental de Catalunya. Organitzat per la Societat Catalana de Psiquiatria i Salut Mental i la Societat Catalana de Psicologia Clínica (SCEPC). En format mixt presencial i en línia sincrònica, un dia a la setmana (dimecres de 16h a 19h, de setembre a juny).
- R2: Jornada de cloenda de la Societat Catalana de Psiquiatria i Salut Mental (SCPiSM).
- R3: Jornada de Medicina Conductual.
- R4: Jornades Internacionals de la Societat Espanyola de Psicologia Clínica - ANPIR.

9- ACTIVITAT INVESTIGADORA:

Al llarg de la residència, els residents tenen el següent itinerari de recerca:

- R1: Proposar un protocol d'estudi.
- R2: Presentar un pòster/comunicació oral en congrés autonòmic.
- R3: Presentar un pòster/comunicació oral en congrés autonòmic nacional.
- R4: Realitzar i/o col·laborar en l'elaboració d'un article científic.

El/la resident té la possibilitat de realitzar el doctorat i/o col·laborar amb múltiples línies de recerca disponibles al Servei de Psiquiatria al llarg de la seva residència a l'HSCSP.

